

PRAHA 1/2 SKA% TOULKY - SV. HA TAL

ÅsterÅ½, 12 listopad 2013

V dnešních toulkách Vás zvu do poklidné lokality Prahy – na Haštalové náměstí (dříve Haštalový plácek), uprostřed náměstí stojí kostel zasvěcený sv. Haštalovi. Jméno Haštal vzniklo po příchodu ním latinského Castullus. Tento římský patricij žil ve 3. století, zastával významné funkce a posléze se stal nejvyšším hodnostářem císařského paláce. Byl však pronásledován, neboť tajně přeměnil na křesťanskou víru, kterou ilegálně šířil dále. Posléze byl prozrazen, umučen.

Kostel zasvěcených sv. Haštalovi není mnoho a v Praze je tento jediný tohoto zasvěcení. Kostel je velmi stará zmínka pochází z listiny krále Václava I. z r. 1234, ale původní románská svatyně zde stála již ve 2. století dvanáctého, její zbytky byly objeveny při výzkumu v r. 1993. Než o obyčejnou svatyni, podací právo k ní měla česká královna. Ve 14. století byla zahájena stavba gotické trojlodní baziliky, později byl projekt změněn na dvoulodí a byla vybudována kaple všech svatých. Po husitských válkách zůstal kostel po dvě století utrakvistickým. R. 1432 příchodem zničením povodí, kostel byl zatopen a válečným požárem. S příchodem zbožných měšťků podařilo kostel opravit a r. 1436 znovu vysvětit. Než o žádné malé dary, například Jakub Kramář dával polovinu svého krámu, manželka Podvinská pozemek za Horskou branou. U kostela bývala i kolo velmi dobré pověsti. Později však úroveň úrodnosti upadala a v 16. století pak kolovalo mezi lidmi nechvalné rčení „U Sv. Haštalové, kolo jako atla“. Nežastní farníci viděli záchranu ve stavbě nové luteránské koly, za tímto účelem prodali stříbrné kalichy z kostela a stržené peníze putovaly na stavbu koly. Nežastní úmysly takto obecně prospěšné. Když r. 1622 nastoupil do křesťanské církve, kostelník a školař, přemluvil svého přítele do matriky zapsal o něm, že přecházel jeho byl křesťanský, nevinný, zpronevřelý. Samotný školař asi nebyl o mnoho lepší, i jemu se dostalo následně nechvalného zápisu v matrice „ten klíčník a školař, přemluvil svého přítele do matriky zapsal o něm, že přecházel jeho byl křesťanský, nevinný, zpronevřelý“. Roku 1624 se kostel stal opět katolický spravován kostelem týnským a r. 1739 se stal kostelem farním. Při velkém požáru - založeném r. 1689 francouzskými vojsky - byl válečným požárem. Pavel Ignác Bayer byl jedním z těch, kteří pomohli kostel opravit a dát mu novou podobu. Kostel byl později vyloupen vojáky Daunova regimentu a při pruském obléhání Prahy r. 1757 dostal několik zásahů.

Rušením kostela za Josefa II. nastal sv. Haštalovo minulo. R. 1820 zde byl pokřtěn Mánes. Kolem kostela býval hřbitov, kde se pohřbívalo až do r. 1784, hřbitov dále existoval až do r. 1832, kdy byl zlikvidován a ostatky odvezeny na Olšany. Později statkem hřbitova je opravená márnice a kostnice z počátku 18. století. Kostel jsem navštívila loni v prosinci v rámci akce Praha 20 let UNESCO a povedlo se mi dostat dovnitř. Interiér je skutečně nádherný. Už zde byl vánoční strom a mladí lidé zde pevně uklízeli na adventní nedělní bohoslužbu. Na Haštalové náměstí ústí ulice Anežská, Haštalová, Za Haštalovými, Rámová a ulice Ášnovka.

Poslední jmenovaná ulice dostala jméno podle Jana Ášného z Ášnova, hejtmána strahovského kláštera. Ten zde koupil dům nesoucí dnes č. 785/3 v letech 1667 – 1669, současná podoba domu je dílem Matěje Blechy z r. 1877. V 15. století se ul. Ášnovce říkalo Mezi králi, ale nenechme se mýlit, král bylo označeno i stok. Bydlela zde vesměs chudina. Později nesla ulice jméno Šnekova podle výrobce karet Schneka a rannými zkomoleninami se ujaly i názvy Šneková, Hlemýšková, Slimáková. Ani dnešní název ulice Ášnovka není tak úplně přesný, neboť dům Ášnovka leží v sousední ulici Za Haštalovými. V domě č. 784/2, ukrývající zbytky gotického sklepení, bývala v době Karla IV. artistická fakulta UK. Ášnovka nebyla původně ale jen ulice, nýbrž celá čtvrť, plná tajemných zákoutí, uliček a dvorků, sahající od Revoluční třídy podél Vltavy až k nemilosrdným, zbourána cca 1907 – 1960. Okolí sv. Haštalové je považováno za jedno z inspirativních míst fikčních Stínadel. R. 2007 se u příležitosti 100. výročí narození p. Foglara dostalo pojmenování Ve Stínadlech bezejmenné uličce spojující ulici U Obecního dvora s Haštalovským náměstím. Touto lokalitou se nechal inspirovat i Alfréd Technik v knize Muži pod Prahou. Narodil se zde Géza Velička, Karel Sabina. A co zajímavého zde je? Máte 4/1043. Účinná, v níž tento dům stojí, byla dříve druhým vchodem do dvora domu U Křiváků v Ášnovce, až byla přechod proměnil na obytnou místnost, v níž jistá dáma provozovala přeměněná čtyřicet let (až do roku 1922) nevšední Anežský klášter, krásné sochy na budově Ministerstva přemyslu. Přeměněná ale účinnou atmosféru dávno začala. Samostatné povídání si zaslouží ulice U Obecního dvora. Ale to zase jindy;

Krásné toulání tajuplnými místy přije MIA